

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Med henblik på samrådet torsdag den 18. november 2010 kl. 12.00 fremsendes til orientering samlenotat til Folketingets Europaudvalg vedrørende rumrådsmøde samt rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning) den 25.-26. november 2010.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

12. november 2010
Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtuv@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 1592184
Side 1/1

Samlenotat

Konkurrenceevnerådsmøde den 25. – 26. november 2010 (rumråd og forskningsdelen)

Rumpolitik:

- Punkt 3: Rådsresolution om europæisk rumforskning s. 2**
KOM-dokument foreligger ikke
- Vedtagelse af rådsresolution

12. november 2010

Forskningsdelen:

- Punkt 4: EU2020-initiativet: "Innovation i EU": fremskynde s. 5**
Europas udvikling via innovation i en verden under hurtig forandring
KOM (2010) 546 endelig
- Vedtagelse af rådskonklusioner
- Udveksling af synspunkter

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen
Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

- Punkt 5: Forskning og Innovation som Europas vækstmotor: s. 10**
Status for det Europæiske Forskningsrum
KOM dokument foreligger ikke
a) Fælles programlægning
- Vedtagelse af Rådskonklusioner
b) De andre ERA-initiativer
- Præsentation af formandskabets fremskridtsrapport
c) FP7 Midtvejsevaluering
- Kommissionens præsentation
d) SFIC
- Præsentation af SFICs fremskridtsrapport

Sagsbehandler
Lise Lotte Toft
Telefon 3392 9713
Telefax 3544 6201
E-post llto@fi.dk
Sagsnr. 10-096782
Dok nr. 1581420

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

- Punkt 6: ITER s.14**
**Plan for reduktion af udgifter for den europæiske ITER-or-
ganisation (F4E).**
- Rådets godkendelse
- Forslag til forbedring af styringen: oplæg ved Kommissionen
- Information fra Kommissionen og det belgiske EU-formandskab om den budgetmæssige situation.

Sagsnr. 10-092202
Dok nr. 1588153
Side 1/1

Punkt 3: Udkast til rådsresolution om europæisk rumforskning

KOM-dokument foreligger ikke

- Vedtagelse af rådsresolution

1. Resumé

Med vedtagelsen af Lissabontraktaten har EU bekræftet en højere prioritet for rummet, som nu er blevet et selvstændigt anliggende i traktaten. På Rumrådsmødet den 25. november 2010 forventes rådsresolution om europæisk rumforskning vedtaget. Rådsresolutionen stadfæster EU's politiske, strategiske, videnskabelige samt anvendelsesorienterede interesser i rummet.

Ud over de to igangværende flagskibsprojekter inden for rumfart Galileo og GMES, behandles følgende temaer i resolutionsudkastet: 1. Rummet og klima, 2. Rummet og sikkerhed og 3. Udforskning af rummet.

2. Baggrund

Med vedtagelsen af Lissabon-traktaten har EU bekræftet en højere prioritet for rummet, som nu er et selvstændigt anliggende i traktaten. Rådsresolutionen, der forventes vedtaget på rumrådsmødet den 25. november 2010, stadfæster Europas politiske, strategiske, videnskabelige samt anvendelsesorienterede interesser i rummet.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 2/2

Den ny hjemmel om rumsamarbejdet i Lissabontraktaten har afstedkommet en drøftelse af den fremtidige organisering af rumaktiviteter i Europa. Kommissionen ønsker, at den Europæiske Rumorganisation (ESA) gradvist tilnærmes EU med henblik på et øget integreret samarbejde mellem EU og ESA. ESA ønsker som udgangspunkt at bibeholde den nuværende organisering af rummet på europæisk plan, dvs. man ønsker at fastholde ESA, der hidtil – og med succes – har fungeret som europæisk koordinator af rumvidenskab og for koordination og udvikling af rumteknologi og ruminfrastruktur, som en selvstændig organisation.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

De foreliggende rumrådsresolution følger efter en række foregående resolutioner, som på forskellig vis bekræfter Europas interesser i rummet.

Resolutionen foreslår, at de nuværende to ”flagskibsprojekter” inden for rumfart, satellitnavigationssystemet GALILEO og jordobservationsprogrammet GMES, prioriteres med henblik på iværksættelse af deres operationelle faser og påbegyndelse af leverancer af data og tjenester til de europæiske borgere.

Rumssystemer som vigtigt bidrag til klimaovervågningen vægtes højt i resolutionen, og det anbefales, at man sikrer kontinuitet af relevante data til en fortsat ambitiøs monitoreringsaktivitet.

Som i tidligere rumrådsresolutioner fremhæves endvidere rumsystemers anvendelse til sikkerhedsformål, både i civilt og forsvarsmæssigt øjemed.

Der foreslås et tæt samarbejde mellem civile og forsvarsmæssige brugere for at optimere udnyttelsen af ruminfrastrukturer.

Resolutionen kommer også ind på udforskning af rummet, en aktivitet der – ligesom øvrige rumsystemer – stiller krav om ingeniørmæssig og teknologisk excellence. Ud over at give ny viden om universet vil udforskningen af rummet derfor fungere som lokomotiv for Unionens innovationsmål og fremme interessen for natur- og tekniske videnskaber.

Endvidere understreges Europas interesse i at udbrede anvendelsen af rumsystemer til det afrikanske kontinent.

Endelig understeges, at Lissabontraktaten markerer et øget fokus på rummet fra Europas side og dermed styrker den politiske dimension af rummet. Det anbefales at evaluere den nuværende fordeling af kompetencer og aktiviteter på rumområdet mellem EU og ESA med henblik på at kunne foretage en velfunderet vurdering af det optimale scenarie for organiseringen af rumaktiviteter i Europa i fremtiden.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 3/3

6. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Rådsresolutionen har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Rådsresolutionen har ikke i sig selv have samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Sagen bliver behandlet i EU-specialudvalget for forskning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt et øget fokus på nytteværdien af ruminfrastrukturer og rumsystemer i forhold til løsning af samfundsmæssige udfordringer.

For så vidt angår en eventuel nødvendig prioritering af de midler, EU har til rådighed for rummet, bør færdiggørelsen og sikring af driften af GALILEO og GMES prioriteres, før man begiver sig i kast med nye 'flagskibsprojekter'. Der er investeret betydelige summer i GALILEO og GMES, som inden for få år er parate til at give nytte til borgerne.

Regeringen er enig i fremhævelsen af rumsystemers værdifulde bidrag til klimaovervågning og støtter op om ambitionen om at sikre kontinuitet af jordobservationer, dvs. miljø- og klimadata fra rummet. Rumfart anses som en vigtig kilde til fortsat europæisk konkurrence- og innovationsevne inden for højteknologi.

Regeringen er enig i nødvendigheden af en analyse af fordele og ulemper ved den eksisterende institutionelle opgavefordeling på rumområdet i Europa, som kan danne basis for stillingtagen til en eventuel omorganisering af rumaktiviteterne i Europa, og billiger således resolutionens pragmatiske tilgang til dette emne.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De fleste medlemslande ser et større EU-engagement i rummet som en fordel i og med, at EU kan promovere en overordnet politisk og strategisk vinkel på rummet.

Et par lande har udtrykt støtte til Kommissionens vision om et styrket integreret samarbejde mellem EU og ESA. En række øvrige medlemslande mener ikke, at Lissabontraktaten automatisk fordrer en omorganisering af rumaktiviteterne i Europa, og anbefaler, at man udvikler samarbejdet mellem EU og ESA inden for rammerne af den eksisterende Rammeaftale mellem EU og ESA.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Rådsresolutionen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 4: EU2020-initiativet: "Innovation i EU": fremskynde

Europas udvikling via innovation i en verden under hurtig forandring

KOM (2010) 546 endelig

- Vedtagelse af rådskonklusioner
- Udveksling af synspunkter

1. Resume

Kommissionen vedtog den 6. oktober 2010 meddelelsen "Europa 2020 Flagskibsinitiativ – Innovation i EU" (COM (2010) 546 final). 'Innovation i EU' lægger op til en styrket fælleseuropæisk indsats inden for forskning og innovation med henblik på at løfte EU ud af krisen og styrket ind i fremtiden. Kommissionens meddelelse om innovation i EU indeholder i alt 34 initiativer, som adresserer udfordringer i forhold til at skabe bedre rammebetingelser for innovation, herunder skabe en tættere kobling mellem forskning og innovation.

Det forventes, at der på Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) vil blive vedtaget rådskonklusioner om meddelelsen fredag den 26. november 2010. Endvidere vil der være en udveksling af synspunkter.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 5/5

2. Baggrund

Som led i en vækstorienteret dagsorden i EU2020 (efterfølgeren til Lissabonstrategien) har Kommissionen fremlagt meddelelsen 'Innovation i EU'. 'Innovation i EU' er et af syv flagskibsprojekter beskrevet i EU2020-strategien. Kommissionen anbefaler, at EU tager et kollektivt ansvar for en strategisk, inklusiv og erhvervsorienteret forsknings- og innovationspolitik med henblik på at løse store samfundsmæssige problemer, øge konkurrenceevnen og skabe nye arbejdspladser. På baggrund af meddelelsen er der fremlagt udkast til rådskonklusioner, som forventes vedtaget på Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) den 26. november 2010.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse om 'Innovation i EU' følger op på et af de syv flagskibe i EU's nye 2020 strategi for vækst og beskæftigelse i Europa (KOM(2010) 2020).

Kommissionens meddelelse om innovation i EU indeholder i alt 34 initiativer, som adresserer udfordringer i forhold til at skabe bedre rammebetingelser for innovation, herunder skabe en tættere kobling mellem forskning og innovation.

I udkastet til rådskonklusioner modtages Kommissionens meddelelse i udgangspunktet positivt. Det understreges, at Innovation i EU er en bred og integreret strategi, der er nødvendig for at nå målene i EU2020. Herunder at Innovation i

EU kan bidrage til, at EU kan imødegå den stigende globale konkurrence, skabe nye jobs og i fællesskab håndtere store samfundsmæssige udfordringer.

Med hensyn til styrkelse af videnbasen og mindske af fragmenteringen lægges der i konklusionerne op til en bedre kobling mellem forskning og innovation, særligt i relation til udformningen af det kommende rammeprogram for forskning og innovation. Herunder lægges op til at strømline finansieringsinstrumenterne og skabe en bedre balance mellem et kontrolbaseret system og et tillidsbaseret system. Det understreges samtidig, at EU's fremtidige forsknings- og innovationsprogrammer bør udformes således, at det sikres, at små og mellemstore virksomheder, navnlig dem med et stort vækstpotentiale, får nemmere adgang til forsknings- og innovationsprogrammet. Hvad angår styrkelse af det videnskabelige grundlag for politiske beslutninger, lægges der op til at skabe et europæisk forum for teknologisk fremsyn.

Hvad angår markedsføring af gode ideer, er der fokus på at styrke det indre marked for innovation. Der lægges blandt andet op til at styrke finansieringen af innovative vækstvirksomheder gennem en bedre adgang til risikovillig kapital. Herunder skal det gøres mere attraktivt for kapitalfonde at operere i hele Europa. Endvidere skal Den Europæiske Investeringsbanks aktiviteter også fokuseres på innovative vækstvirksomheder. Yderligere lægges der op til at fjerne barrierer for innovation for så vidt angår standarder, etablering af det fælleseuropæiske patent og en europæisk markedsplads for patenter, offentlige indkøb af innovative og prækommercielle produkter. U hensigtsmæssigheder i reguleringen af det indre marked skal undgås.

Med hensyn til maksimering af den sociale og territoriale samhørighed lægges der op til at styrke innovation gennem bedre koordinering og specialisering i anvendelsen af strukturfondsmidler, samt at igangsætte initiativer der skal styrke social innovation.

Udkastet til rådskonklusioner behandler tillige spørgsmålet om governance i forhold til drøftelse af forskning og innovation på Konkurrenceevnerådsmødet samt løbende monitorering. Herunder vil der blive udviklet en ny hovedindikator for innovative vækstvirksomheder.

6. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Innovation i EU har ikke konsekvenser for dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Meddelelsen og rådskonklusionerne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Kommissionens meddelelse om Innovation i EU har været sendt i høring i både EU-specialudvalget for konkurrenceevne og vækst og i EU-specialudvalget for forskning med svarfrist d. 28. oktober 2010. Udkast til rådskonklusioner bliver endvidere behandlet i EU-specialudvalget for forskning.

Følgende parter har haft bemærkninger til forslaget: FTF, DI – Organisation for erhvervslivet (DI), KL, Landsorganisationen i Danmark (LO), Akademikernes Centralorganisation (AC) og Aarhus Universitet (AU).

Høringsparterne udtrykker generel tilfredshed med Kommissionens meddelelse om Innovation i EU og understreger vigtigheden af, at der tages en bred tilgang til innovation, samt at meddelelsens initiativer fremadrettet konkretiseres yderligere. Parterne har desuden en række specifikke bemærkninger, der opsummeres i det følgende:

FTF opfatter Kommissionens forslag om innovationspartnerskaber som positivt og fremhæver, at offentligt-privat innovationssamarbejde kunne være en måde til at skabe de rigtige rammer til at realisere dette initiativ.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 7/7

Dansk Industri (DI) udtrykker et ønske om, at ambitionsniveauet for investeringer i forskning, uddannelse og innovation hæves til mere end 3 procents-målsætningen i 2020, og at disse investeringer fokuseres på vækstrettede aktiviteter.

DI støtter Kommissionens intention om at øremærke en andel af offentlige myndigheders indkøbsbudget til innovative indkøb samt Kommissionens forslag om innovationspartnerskaber. DI fremhæver behovet for at mindske små og mellemstore virksomheders barrierer for så vidt angår finansiering, intellektuelle ejendomsrettigheder, regulering, standarder og offentlige indkøb.

Kommunernes Landsforening (KL) ønsker at fastholde en lokal forankring af strukturfondenes prioritering, og finder yderligere meddelelsens forslag om at en fast andel af medlemsstaternes offentlige indkøbsbudgetter øremærkes til innovative indkøb uflexibel. KL finder i stedet, at Kommissionen bør understøtte nationale myndigheders indkøb ved at udvikle redskaber, der kan hjælpe myndighederne med at overkomme eksisterende praktiske og juridiske udfordringer. KL finder det positivt, at EU sætter fokus på alle typer små og mellemstore virksomheders adgang til EU-programmer og fremhæver det fremadrettede behov for at mindske unødvendigt bureaukrati i forbindelse med administrationen af fondsmidler.

Landsorganisationen i Danmark (LO)

LO finder det vigtigt, at medlemsstaterne får fleksibilitet og metodefrihed i forbindelse med udmøntningen af de enkelte initiativer, herunder at arbejdsmarkedets parter inddrages, og at der tages hensyn til nationale kollektive overenskomster. LO fremhæver et behov for, at hele arbejdsstyrken opkvalificeres med henblik på innovation. LO fremhæver desuden vigtigheden af, at der er balance mellem grundforskning og mere anvendelsesorienteret forskning, samt at strategisk udpegede forskningsområder bør fokusere på områder med stor samfundsmæssig betydning.

Akademikernes centralorganisation (AC)

AC finder det generelt positivt, at Kommissionen i den foreliggende meddelelse generelt åbner for en bredere forståelse af innovation end hidtil, herunder at den også omhandler innovation i den offentlige sektor. AC finder det positivt, at Kommissionen peger på behovet for at oprette for ”videnalliancer” mellem erhvervslivet og den akademiske verden. Der er stærkt brug for at udvikle en ny iværksætterkultur på universiteterne, og et stærkere bånd mellem virksomhederne og både studerende og forskere kan bidrage til at der bliver stærkere fokus på tværfaglighed, relevans og iværksætteri i uddannelserne. AC ser meget gerne, at arbejdes på i højere grad at udnytte de offentlige udbud som driver for innovation. AC finder det positivt, at Kommissionen lægger op til, at medlemslandene i højere grad end hidtil skal bruge de eksisterende strukturfonde til forsknings- og innovationsprojekter. Endelig finder AC det positivt, at Kommissionen vil igangsætte arbejdet med at udvikle en ny indikator til måling af vækstvirksomhedernes andel af økonomien.

Aarhus Universitet

Aarhus Universitet (AU) støtter det overordnede mål med henblik på fortsat investering i uddannelse, forskning, innovation og IKT. Også bestræbelserne på at skabe et reelt europæisk forskningsrum, herunder ikke mindst tiltrække de bedste talenter, støtter AU. AU støtter også EU's ønske om fortsat modernisering af uddannelsessystemet og finder det positivt at se, at EU vil arbejde videre med forenklingen af EU-programmerne. AU er endvidere enig i, at der bør skabes et større fokus på samfundsmæssige udfordringer, og at Det Europæiske Forskningsråd ERC's rolle i denne sammenhæng bør udbygges. Samtidig med, at dette gøres, er det vigtigt, at ERC's rolle i at fremme banebrydende forskning igennem støtte til projekter ”fra neden” fastholdes. Endelig støtter AU arbejdet med at etablere et EU-patent og en patentdomstol, og opfordrer til en fortsat harmonisering af nationale regler vedrørende kommercialisering af viden, herunder kommercialisering af universitetsgenereret viden, for dermed at skabe et reelt frit marked også på dette område.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 8/8

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv over for den helhedsorienterede tilgang til innovation, men lægger samtidig vægt på, at der skal prioriteres mellem de mange initiativer.

Regeringen støtter generelt en stærkere kobling mellem forskning og innovation med henblik på at styrke væksten i Europa. Regeringen ser EU's rammeprogram for forskning som et centralt instrument. Fra regeringens side prioriteres særligt initiativer, som kan give virksomhederne lettere adgang til finansiering, samt initiativer, der gør det lettere for virksomhederne at håndhæve og handle med deres intellektuelle ejendomsrettigheder. Regeringen arbejder på at styrke fokus på videntrekanten (uddannelse, forskning og innovation) som en samlet begrebsmæssig størrelse. EU skal blive bedre til sikre sammenhæng mellem kompetencer, forskningsresultater og udvikling af nye produkter og processer.

Regeringen ser også positivt på iværksættelsen af innovationspartnerskaber med henblik på at fremme innovationen inden for specifikke områder og støtter iværksættelsen af et pilotinitiativ om sund og aktiv aldring.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Rådskonklusioner om Innovation i EU bliver diskuteret i både rådsarbejdsgruppen for forskning og rådsarbejdsgruppen for konkurrenceevne og vækst.

De fleste medlemslande har en positiv holdning til Europa-kommissionens meddelelse om Innovation i EU. Hvad angår innovationspartnerskaber, er der et ønske om, at styringsmekanismerne i de foreslåede innovationspartnerskaber skal være fleksible og enkle.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

**Punkt 5: Forskning og Innovation som Europas vækstmotor: Status for
det Europæiske Forskningsrum
KOM dokument foreligger ikke**

- e) Fælles programlægning
 - Vedtagelse af Rådskonklusioner
- f) De andre ERA-initiativer
 - Præsentation formandskabets fremskridtsrapport
- g) FP7 Midtvejsevaluering
 - Kommissionens præsentation
- h) SFIC
 - Præsentation af SFICs fremskridtsrapport

1. Resumé

Dagsordenspunktet vedrørende Forskning og Innovation som Europas vækstmotor er et opsamlingspunkt, hvor der gøres status og præsenteres rapporter om de initiativer, som relaterer sig til det Europæiske Forskningsrum (ERA). Det forventes, at der bliver vedtaget rådskonklusioner om fælles programlægning. Endvidere vil midtvejsevalueringen af FP7 blive præsenteret.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 10/10

2. Baggrund

Som led i opfølgningen på Grønbogen om Det Europæiske Forskningsrum fra 2007 er en række initiativer igangsat for at fremskynde udviklingen af et åbent, konkurrencedygtigt og attraktivt europæisk forskningsrum.

Følgende seks hovedområder er blevet identificeret som centrale for etablering af et europæisk forskningsrum:

- Gennemførelse af et fælles arbejdsmarked for forskere (mobilitet).
- Udvikling af forskningsinfrastruktur i verdensklasse.
- Fremragende forskningsinstitutioner, der er involveret i et effektivt offentlig-privat samarbejde og offentlig-private partnerskaber.
- Effektiv videndeling, navnlig mellem den offentlige forskning og erhvervslivet samt i forhold til den brede offentlighed.
- Velkoordinerede forskningsprogrammer og prioriteringer, herunder en betydelig mængde offentlige forskningsinvesteringer, der planlægges i fællesskab på europæisk plan, og som omfatter fælles prioriteringer, koordineret gennemførelse og fælles evaluering (fælles programlægning).
- Et europæisk forskningsrum, der er åbent over for verden med særligt fokus på nabolande, og har et stærkt engagement i at løse globale udfordringer (Strategic Forum for International S&T Cooperation, SFIC).

Formandskabet ønsker under dette dagsordenspunkt dels at gøre status for fælles programlægning og SFIC, præsentere den fremdrift, der har været under det belgiske formandskab for de andre ERA-initiativer og dels at præsentere midtvejs-evalueringen af FP7.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

a) Fælles programlægning

I udkastet til konklusioner bliver den første rapport (anneks I til rådskonklusionerne) fra high-level gruppen vedrørende fælles programlægning (GPC) samt de frivillige retningslinjer for rammebetingelser (anneks II til rådskonklusionerne) hilst velkommen. De deltagende lande i det fælles pilotprogramlægningsinitiativ (JPI) vedrørende neurodegenerative sygdomme samt de tre andre i den første bølge af JPI opfordres til at benytte sig af, de værktøjer og metoder, som præsenteres i de frivillige retningslinjer for rammebetingelser.

Kommissionen opfordres til at forberede henstillinger om den anden bølge af JPI så hurtig som muligt i 2011 med henblik på, at den sidste bølge af JP-initiativer officielt kan blive vedtaget. Endvidere opfordres Kommissionen til at definere JPIs rolle i implementeringen af Europe 2020 strategien, herunder flagskibsinitiativet Innovation Union.

Endelig opfordres the European Research Area Committee (ERAC – tidligere CREST) til i den kommende evaluering af ERA-relaterede grupper at undersøge, hvilken governancestruktur, der vil være nødvendig for at udvikle det fælles programlægningskoncept fra planlægning til implementering.

b) De andre ERA-initiativer

Der er ikke kommet et udkast til rapport fra formandskabet, men rapporten forventes at indeholde en status for de andre ERA-initiativer (mobilitet, forskningsinfrastruktur, effektiv videndeling og fremragende forskningsinstitutioner).

c) Midtvejsevalueringen af FP7

Midtvejsevalueringen af FP7 har til formål at analysere og drage fremadrettede konklusioner på baggrund af de foreløbige erfaringer med FP7 med henblik på at give anbefalinger for beslutninger om den resterende del af FP7 og i det kommende rammeprogram. Evalueringen blev iværksat i 2010 og afleveres i løbet af november 2010. Den udarbejdes af en ekspertgruppe nedsat af Kommissionen.

d) SFIC

Der er ikke kommet et udkast til rapport fra formandskabet, men rapporten forventes at indeholde en status for SFICs arbejde med Europas samarbejde om forskning og udvikling med tredjelande.

6. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Sagen har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Sagen har i sig selv ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Høring

Sagen behandles i EU-specialudvalget for forskning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

a) Fælles programlægning

Den danske regering er enig i, at de globale samfundsmæssige udfordringer kræver koordinering på EU-plan. Regeringen støtter derfor de fælleseuropæiske initiativer på de identificerede områder, der skal samle de bedste forskere og sikre EU en stærk global position, hvor det giver europæisk merværdi.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Regeringen støtter samtidig, at ERAC (tidligere CREST) opfordres i den kommende evaluering af ERA-relaterede grupper til at undersøge, hvilken governancestruktur, der vil være nødvendig for at udvikle fællesprogramlægningskonceptet fra planlægningsfasen til implementeringsfasen, herunder definere den rolle, GPC (den highlevel-gruppe, der har med joint programming at gøre) skal have i denne governancestruktur.

Side 12/12

b) De andre ERA initiativer

Regeringen støtter den fortsatte udvikling af det europæiske forskningsrum (ERA).

Skal Europa blive et førende vidensamfund og indfri målsætningerne i den nye EU 2020 strategi er det vigtigt, at der sikres effektive og anvendelige rammer og instrumenter for globalt konkurrencedygtig forskning og udvikling og innovation for at kunne imødekomme nuværende og fremtidige udfordringer skabt af en stadig mere globaliseret verden.

c) FP7 Midtvejsevaluering

Evalueringsrapporten forventes at udkomme i løbet af november. Regeringens holdning er, at rapporten skal indgå som en vigtig del af grundlaget for diskussionen om udformningen af det kommende rammeprogram.

e) SFIC

Regeringen støtter en styrket internationalisering af europæisk forskning, og hvor det giver europæisk merværdi, støtter regeringen en bedre koordination mellem EU og EU's medlemmer i samarbejdet med tredjelande.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at de fleste lande kan støtte udkastet til rådskonklusioner vedrørende fællesprogramlægning, og at de fleste lande hilser rapporterne om henholdsvis de andre ERA-initiativer og SFIC samt midtvejsevalueringen af FP7 velkommen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Punktet vedrørende fælles programlægning har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 25.-26. september 2008, forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 2. december 2008, forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 3.-4. december 2009, forud for rådsmødet (konkurrenceevne) som en del af rådskonklusionerne 'Fremtidig udvikling af det europæiske forskningsrum' den 25.-26. maj 2010 samt forud for rådsmødet den 11.-12. oktober 2010.

Punktet vedrørende midtvejsevalueringen af FP7 er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 6: ITER: Plan for reduktion af udgifter for den europæiske ITER organisation (F4E).

- *Rådets godkendelse*
- *Forslag til forbedring af styringen: oplæg ved Kommissionen*
- *Information fra Kommissionens formand om den budgetmæssige situation.*

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resumé

Den europæiske andel af de samlede omkostninger ved at bygge ITER var oprindeligt beregnet til at udgøre 2,7 mia. euro (2008-priser). Denne beregning byggede på et ITER design fra 2001. Da den internationale aftale blev indgået i november 2006, blev man dog samtidig enige om, at der skulle udvikles et nyt design. Ifølge det nye design er de totale ITER konstruktionsomkostninger for Europa senest blevet estimeret til 7,2 mia. euro (2008-priser). På Rådsmødet den 12. juni 2010 blev man imidlertid enige om at sætte et loft på 6,6 mia. euro frem til 2020, hvor den grundlæggende maskine forventes at være klar. Endvidere fremgik det af de på Rådsmødet vedtagne konklusioner, at den europæiske ITER organisation – kaldet F4E – fremover og mindst en gang om året skal rapportere til Rådet om foretagne inddæmninger af udgifter og andre spareplaner, der er blevet gennemført, ligesom man anmoder F4E om snarest at komme med oplæg til en bedre organisationsstruktur og andre nødvendige tilpasninger til en succesfuld gennemførelse af projektet. Det blev besluttet, at denne rapportering skulle ske første gang på rådsmødet den 26. november 2010.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 14/14

2. Baggrund

Den internationale aftale om ITER blev indgået i november 2006 af syv parter: EU, USA, Rusland, Japan, Sydkorea, Kina og Indien. Parterne blev samtidig enige om, at ITER skulle placeres i Cadarache i Sydfrankrig. Aftalen var imidlertid baseret på et ITER design fra 2001, som derfor straks skulle revurderes.

Revurderingen førte til 80 konstruktionsændringer, som alle blev skønnet nødvendige og realistiske. Ca. 60 pct. af stigningen i omkostningerne skyldes således revurderingen. Dertil kommer prisudviklingen i almindelighed og råvareprisudviklingen i særdeleshed. De meromkostninger, som ikke er afledt af designrevurderingen, er estimeret til at udgøre ca. 40 pct. af samtlige meromkostninger.

Man havde oprindeligt beregnet de samlede opførelsesomkostninger efter 2001-designet til 5,9 mia. euro (2008-priser), hvoraf den europæiske andel udgjorde 2,7 mia. euro svarende til 5/11 eller 45,5 pct. af de totale ITER-konstruktionsomkostninger. De andre seks parter i ITER projektet skal dække de resterende 6/11 af omkostningerne.

Ifølge det nye design er de totale ITER konstruktionsomkostninger for Europa senest blevet estimeret til 7,2 mia. euro (2008-priser), idet medlemslandene dog efterfølgende er blevet enige om at sætte et loft på 6,6 mia. euro frem til 2020, hvor den grundlæggende maskine forventes at være klar.

På Rådsmødet den 12. juli 2010 blev det bekræftet, at det europæiske bidrag til ITER skal reduceres med 600 mio. euro til 6,6 mia. euro. I konklusionerne slås der samtidig fast, at fremover skal design følge budgettet og ikke omvendt. Man støttede på mødet en succesfuld færdiggørelse af ITER under forudsætning af en væsentlig styrkelse af omkostningskontrollen såvel som af styringen og ledelsen af projektet.

Af de nævnte rådskonklusionerne fremgår det således, at den europæiske ITER organisation – kaldet F4E – fremover og mindst en gang om året skal rapportere til Rådet om foretagne inddæmning af udgifter og andre spareplaner, der er blevet gennemført, ligesom man anmoder F4E om at komme med oplæg til en bedre organisationsstruktur og andre nødvendige tilpasninger til en succesfuld gennemførelse af projektet. Det blev aftalt, at denne rapportering skulle ske første gang på Rådsmødet den 26. november 2010.

I henhold til den internationale ITER aftale skal hver af de syv parter oprette et agentur, der skal fungere som bindeled til den internationale ITER organisation (IO), der er ansvarlig for hele projektet. Det europæiske agentur blev etableret den 28. juni 2008 som et europæisk fællesforetagende med hjemsted i Barcelona. Dette foretagende kaldet "Fusion for Energy" eller blot "F4E" skal formidle det europæiske bidrag til IO. Det europæiske bidrag består dels af 90 % såkaldte in-kind bidrag (levering af delkomponenter) og 10 % i kontant overførsel.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 15/15

F4E styres af en bestyrelse (Governing Board) sammensat af repræsentanter fra Kommissionen (Euratom) og EU-medlemslandene samt Schweiz.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet har fået forelagt en rapport dateret 15. oktober 2010 fra F4E om reduktion og inddæmning af udgifter. Hovedelementerne i rapporten er følgende:

Med henblik på at tilvejebringe den ønskede reduktion på 600 mio. euro af den samlede udgiftsramme, har F4E reduceret de såkaldte "contingencies", dvs. afsatte midler til reserver og uforudsete udgifter med det fulde beløb (herefter benævnt reservepulje). Man har dels reduceret F4E's egen reservepulje og dels reservepuljen til den internationale ITER organisation (IO).

Det er imidlertid F4E's vurdering, at man på sigt vil have behov for en reservepulje, der er større end den nuværende reducerede. Man arbejder derfor med at gennemgå alle aktiviteter med henblik på at finde besparelser, der kan bidrage til at opbygge en ny reservepulje. Det oplyses, at en række kontrakter er blevet indgået til et lavere beløb end budgetteret, hvilket ved udgangen af 2010 vil have medført en besparelse på 100 mio. euro.

F4E agter i det fremadrettede arbejde bl.a. at gennemgå følgende:

Revurdering af planlagte aktiviteter

Udgifterne til en række planlagte leveringer gennemgås bl.a. på baggrund af bedre viden om det samlede apparatur. Derudover vil der ske en yderligere forenkling af procedurer for leveringer og en række aktiviteter, der skulle reducere risici, men medførte merudgifter, vil blive revurderet.

Leverings og kontraktprocedurer

F4E vil styrke samarbejdet med industrien, så disse inddrages tidligere i udviklingsforløbet. Desuden vil man styrke samarbejdet mellem de forskellige leverandører forud for udbudsrunder med henblik på at opnå optimale løsninger til en reduceret pris. Man vil ligeledes arbejde med mere standardiserede industri termer og forudsætninger i forbindelse med udbud. Derudover vil F4E i nogle få tilfælde invitere leverandører uden for EU til at byde på levering af materiel.

Forbedringer i ledelse og organisering

Et af de centrale elementer blive udviklingen af en organisatorisk struktur, som er egnet til projektstyret orienteret organisation. Der vil som følge heraf blive udarbejdet projektansvarlige ledere for de enkelte opgaver og udbud, som skal gennemføres inden for reducerede økonomiske og personalemæssige rammer.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Til støtte hertil vil der blive oprettet et nyt projektstyringssystem, der skal forbedre projektrapportering og –kontrol. Formålet med disse ændringer er at fremme en omkostningsdæpende kultur i F4E og sikre, at design følger budgettet.

Side 16/16

Samarbejde med de øvrige ITER-parters nationale agenturer

Det vil blive undersøgt, hvorvidt et styrket samarbejde om udbud mellem de øvrige ITER-parters nationale agenturer kan resultere i besparelser.

Inddæmning af driftsomkostninger

F4E vil introducerer en række besparelser på driftsudgifterne. Størrelsen heraf vil formodentlig ikke tilvejebringe et væsentligt provenu, men vil bidrage til at forstærke en kultur vedrørende omkostningsbevidsthed. Der tænkes særligt på omkostninger knyttet til tjenesterejser, mødevirksomhed, IKT anvendelse m.v.

Aktiviteter på ITER-niveau

F4E vil sammen med den internationale ITER-organisation og de øvrige ITER-parters nationale agenturer gennemføre inddæmning af udgifter og besparelser på det overordnede ITER niveau. Formålet er primært at finde midler, der kan anvendes til opbygning af en reservepulje.

6. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om planen for reduktion af udgifter.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Planen for reduktion af udgifter vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske konsekvenser, men såfremt planen er virkningsfuld vil den medgå til at indfri Råds-konklusionerne.

9. Høring

Kommissionens plan behandles på EF-Specialudvalgsmødet den 5. november 2010.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen har støttet opførelsen af ITER og ønsker, at ITER skal fortsætte under forudsætning af, at der kan findes realistiske finansieringsmuligheder, sikres en effektiv omkostningskontrol og en realistisk tidsplanlægning for projektet.

Regeringen fik forud for vedtagelse af rådskonklusioner på rådsmødet den 12. juli 2010 følgende mandat fra Folketingets Europaudvalg:

”For det første vil regeringen arbejde for at fastholde en øvre budgetramme på maksimalt 6,6 mia. euro.

For det andet vil regeringen arbejde for, at finansiering i 2012 og 2013 sker ved et miks af finansieringsmuligheder, således at der ikke udelukkende sker reduktion af det 7. rammeprogram for forskning og udvikling.

For det tredje vil regeringen kunne acceptere anvendelsen af en kreditfacilitet fra EIB til finansiering af meromkostningerne som en del af en samlet løsning, såfremt der er et bredt ønske derom.

For det fjerde vil regeringen arbejde for, at der sker en fortsat forbedring af styring, ledelse og omkostningskontrol.

Afslutningsvist vil Danmark ikke i sidste instans modsætte sig en løsning, som de øvrige medlemsstater kan tilslutte sig.”

Regeringen finder, at de af F4E fremlagte forslag med hensyn til inddæmning af omkostninger, ændring af organisationsstrukturen og forbedring af projektledelsen er i overensstemmelse med mandatet samt med rådskonklusionerne om ITER vedtaget den 12. juli 2010. Regeringen forventer på denne baggrund at kunne støtte forslagene.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at samtlige øvrige medlemsstater vil kunne støtte de af F4E fremlagte forslag med hensyn til inddæmning af omkostninger, ændring af organisationsstrukturen og forbedring af projektledelse.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

ITER-sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg senest i samråd forud for vedtagelse af rådskonklusioner på rådsmødet den 12. juli 2010. Rapporten fra F4E har ikke tidligere været forelagt.